

Oglas, pripisana itd.
Makaje i računaju se na temelju
odgovornosti i po dogovoru.

Movi za predbrojbu, oglaš itd.
Istje se nepunice na polož-
nicom pošt. štampice u Be-
na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti
ime, prezime i najbližu
poštu predbrojnika.

U list na vrijeme ne prima, niti
se: to javi odgovornosti u
otvorenom pismu, za koji se
ne plaća poštarina, ako se izvana
napisuje »Reklamacija«.

Celovnog računa br. 847.849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu mlado stvar, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju,
a nepodpisani nećaju, a ne-
frankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji:
12 K u obć. na godinu
6 K za seljake na godinu
ili K 6—, udn. 3— na
pol godine.

Izvan carovine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u
Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici
Ginila br. 5 te prima stranke
osim nedjelje i svetka svaki dan
od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjiivić. — U nakladi tiskare J. Krmptić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Vladin vrt u Štivanu (otok Cres.)

Pred nekoliko godina odlučila je carska vlada u Trstu ustanoviti rasadnika ili vrtova za uzgoj američke loze u raznih krajevih Istre, kao u Pazinu, u Krku, pa tako ga je ustanovila i na otoku Cresu u mjestu Štivanu, koji služi za mjesto istog imena, za Martinsćicu i za Belej, te ima dake veći djelokrug, nego ga netočno upućeni dopisnik „Naše Sloga“ pripisuje u br. 57. t. g. Taj vrtao nije dakle ni od vlade određen za sve vanjske obćine, nego za naznačene, a uzrok tomu znače samo ona. Ovaj vrtao nemože se dakle prisposobiti ili takmiti sa drugim ovecimi vrtovi ove vrsti, ali ipak se o njem može kazati, da je uzor-vrtom. Skroman je, nije velik, ali je dostatan. Nekažemo to u smislu spomenutog dopisnika, nego u tom smislu, da je taj vrtao kao početna uputa u vinogradarstvu za umno gojenje američkih loza na svojem mjestu. Ta više se od takova vrtla nemože tražiti. Pamešan čovjek neće valjda izčekivati od toga vrtla podpunu nauku u vinogradarstvu, kako se predaje u viših zavodih, nego samo najelementarnija načela vinogradarstva, najkraća i prikladna za prosti puk. A tu svrhu je vladin vrtao u Štivanu i postigao, te tim se pokazao potrebnim i korisnim.

Od toga malenog vrtla nemože nitko očekivati, ba bi se moglo snabditi toliko tisuća američke koza, da se tim zadovolji pučanstvo svih vanjskih obćina, jer takove svrhe nemaju nigdje u našoj državi, pa neima ni ovaj, nego samo, što se kaže, toliko, koliko. Iz takova vrtla se daje, koliko proizvedja, a čega nema, nemože dati, pa bila ili nebila komu potreba. Nije dakle gosp. dopisniče umjesto prigovarati, da se je prošle godine djelilo 50—60 loza svakomu prijavniku iz Štivanja, i iz Martinsćice, a u peru Vam je ostalo, ono i iz Beleja, dakle što je to prema potrebi?

PODLISTAK

S kojih razloga gube mnoga djeca volju za nauku, a po dovršetku nar. škole zanemare knjigu i daljnju obrazbu. Kako da se tome doskoči?

Piše: Veljko.

(Nastavak.)

O, nemojte mu upisivati u grieh, ako možda ne znade dovoljno cijeniti vaše sveto zvanje: oprostite tom biednom patniku, koga je vihar jada i nevoja bio i prgonio sa svijuh četirih strana svijeta. Eno, on vam sada pruža prigodu, da to izpravite, šljudič vam svoju djecu, da im vi valjanim uzgojem izkorenite one presude, mane i zle običaje, a da im u njihova nježna srca ulijete onoga, što će ih jednom učiniti dobrimi: kršćanima, dobrimi ocovi, pravi patriotama i značajnicima; da im uplamtite volju za naukom — za knjigom, iz koje će moći i u kasnije doba

Tim je potreba naroda pokrivena. Koji bi dao više, kada više loza nema? Podjelo se badava 7000 loza u prošloj godini, a u prijašnjih godina narasao je broj do 10.000. To je već nješto. Prvo se djelilo seljakom do 200 i više loza, jer je bilo manje prijavnika, a od dvije godine amo okrenulo se lice, jer se može reći, da hrpimice gospodari navaļuju na vrtao u doba djeljenja loza, da se molban nemože odoliti. Utiču se i u privatni rasadnik podpisano.

To sve dokazuje, da je bilo vrijeme, kada su se manje naši seljaci brinuli za američku lozu, pa tog vremena da je nestalo, i nastao u naših krajevih vinogradarski preokret na bolje. Početnici smo. Temelj je bačen. Američka loza se širi i sadi, ako i ne valrenom grozničavošću, nu ipak redovito i postepeno. Što se nije prije sadila i više, uzrok valja tražiti u naravi naših seljaka, koji vjeruju onomu, što sami vide, i rade što sami izkuse. Takovi su i mnogi drugi. Nije se dakle čuditi, ako u nas mlado vinogradarstvo napreduje polagano. A tomu imade mnogo razloga. Svatko nema ni zadosta hrane. U svakom je poslu početak najteži, a poteškoće se uvijek nesvladaju najednom. Nadamo se, da ćemo i ovako našu svrhu polučiti. Teško, da će u nas ova generacija naroda toliko američkog trsja nasaditi, koliko bijaše prije domaćega; a to poglavito stoga, što se sva mladjarija starija od 16 godina seli u Ameriku i drugamo, da potraži zasluzbe i novca, pa da se vrati i da nastavi rad oko preustrojstva zapuštenih vinograda. Siromah, komu nedostaje hrane iz njegovog zemljišta, mora za njom po svietu, a kada hrane dobavi, neka sadi američku lozu, koja će mu služiti za glavnicu, iz koje će dobivati lijepe kamate. Ima sblja zapreka i više nego što navedosmo za unapređivanje američke loze, ali marljiv i uvidljiviji seljaci zato nemare, nekone duhovni, bore se, pobjeđujući sade američku lozu bilo iz svoga vinograda, bilo iz vladinog vrtla. Donaša li

crpsti korisnih nauka; koja će ih jednom prevesti dotle, da se otesu stare one kopreme, koja im prieči vidik u daljinu. Nastojte dakle, da vašim učenicima podatete dostatnu količinu znanja, ali to znanje treba, da bude gradjeno na čvrstoj podlozi kojoj ne će tako lako zub vremena, a ni razne okolnosti — uništiti. A da to postignemo, valja da se okanimu puke teoretčnosti (mehanizma) i sja nj ih u spjeha, kojima mnogi hoće, da zavaravaju i zasjenjuju, na pojedini paradnim prigodama, slušatelje i tako pokriju svoju slabu stranu. Sljajni uspjesi nisu od nikakove koristi po djecu; oni su samo kadri, da poluče časovite efekte. Budimo zadovoljni sa solidnim uspjehom — napredkom, ali taj napredak nek bude kroz svojina dječija; nek bude što no rieč: malo, a sočno, a ne mnogo, a nesmočno, jer jedino takav napredak ozbiljno i trajno koristi mladeži. Što je više sjaja u školi, to je manje pravoga znanja i uzgoja, veli preporoditelj hrvatskoga učiteljstva neprežalni J. Filipović. A bivši mi-

ništar prosvjete Baccelli, doviknuo je učiteljima sakupljenim u Rimu na učiteljskoj skupštini: Educare si può, istruire quanto basta! Narodna naša škola budi stoga jednostavna, zdrava. hraniiva i probavljiva; a da dotle dopremo, neka nam uvijek pred očima lebditi zvanje velike većine našega naroda. Cim i od koje koristi bili će našem uzgajniku, ako bude znao na pamet sva slovnika pravila, a ne bude znao valjano ni čitati ni pisati, ako ne bude kadar, da samosvojno pročita jednu stranicu iz čitanke, ako ne bude znao, da sam napiše list svojim roditeljima. Čemu pusto mehaničko znanje, ako se on ne bude znao u potrebi s njime poslužiti — okoristiti? Nije učen onaj, koji imade natrpanu glavu Bog zna kakvog li sve znanja, a da s njime nezna baratati; nego je onaj učen, koji to znanje znađe u nužnom času upotrebiti i s njime se okoristiti!

Odalečimo dakle od škole teoretčnosti, s njome djeteta poučiti ni uzgojiti ne ćemo nikada moći, dapače njome mjesto uspjeha

brzo proglasilo, a na Belej bi otišao vrtovi čuvar Orlić prijaviti puku. Dopisnik „N. S.“ br. 57. će tekar ovim putem doznati sada, da je g. Trampuž svaku godinu, po više puta ciepanje praktično poučavao. Njega smo mi vidjeli, i stotinu drugih u raznih prilikah, kako je vješto rabio nož ciepilnik, ravne plohe odrezavao koso, srednje zarezao činio, i cieповe slagao. To su činili i svi ondje nazočni, te im je ili popravljao, ili odobravao sa nstrpljenjem i zanimivošću, baveć se s njimi po više sati. Dakako, da nisu svaki put svi seljaci dolazili na praktične vježbe, ali su bili svi pozvani, i svi su mogli doći, a to je dosta. Mnogi dakle znađu englezki ciepljesjed pouke primjene kod kuće po g. Trampužu. Neće bit baš svi profesori u tomu, ali oni kažu, da za sebe znađu, i tim se diče.

(Konac slijedi.)

DOPISI

Iz Cresa, dne 22. t. mj. 1901.

Dopustite, da priobćimo u Vašem cijenjenom listu „Naša Sloga“ nekoliko redaka i sa ovog valjda najzapuštenijeg i najbiednijeg mjesta u tužnoj Istri. Sad se je doduše nešto počelo buditi, kako se to uridja i po dopisima u cijenjenom „Našoj Slogi“, ali to budjenje jest dosta slabo, jer još smo tvrdo pritisnuti i isprekrižani onom mrežom, koju su naši Talijani razapeli po cijeloj Istri. Na nadajmo se u bolju skorašnju budućnost, jer svaka sila i protunaravno gospodstvo za vremena, te ili prije ili kasnije mora da jednom izbije na vjekoje božja pravda. Ta će pravda donieti nam slobodu, koja će nam biti tim sladja i ugodnija, cim ju budemo postigli većim trudom i naporom.

I ovih se je dana vidjelo u Cresu, kako se Talijani ljute i previjaju kao pogazena zmija, cim opaze, da se u onom narodu, kojim vladaju, pojavi ma i tračak hrvatske sviesti. Oni bo dobro znađu, da i najmanji znak, koji pokazuje, da naš

postizavamo — neuspjeh. Znanje, kojim učenike vaše pitate, ne budi uvijek ni visoko ni preduboko, ali budi uvijek točno, uvijek praktičnošću začinjeno. Praktičnost će jedino ovu lako probaviti i s njome se zadovoljiti. Praktičnost će jedina u njemu svakovrstnih vrlna postvarati! Nu pri tom neću da ustvrdim, da se valja kaniti i od škole odalečiti svaku idejalnost, ne Bože sačuvaj. Nešto idejalnosti treba svakako da bude u pouci školskoj, e da se tako lakše mladež naša jednom uzmogne podići nad puste brige svakdašnjeg života, te svoje misli svrnuti višim i plemenitim ciljevima. Učitelji, je li vam do napredka najplemenitije znanosti, do sreće i ponosk naroda, kojemu pripadate, prečinite sami sebe, prečinite znanost — učite, mstrite i proučavajte! Pa budete li tako postupali, to ćete moći onima, koji kleveću nu učionice — na vas, doviknuti: „Nijesam krivac imena mi oga, sva je krivnja s nevaljanstva tvoga!“ (Nastavak slijedi.)

